

אור דוד

מוקדש
הבה"ח
דוד
צברדלינג ז"ל
בן שלמה זלמן
ושושנה נעמי
ה"ו.

פרשה	כניסת שבת			יציאת שבת			מס' גיליון
האזינו	ירושלים	בני ברק	חיפה	ירושלים	בני ברק	חיפה	13
	18:01	18:19	18:11	19:12	19:13	19:13	

"דבר בעיתו מה טוב" – מאורעות התנ"ך בתאריך היומי, על פי ספרו של הבה"ח דוד צברדלינג.

י"ג תשרי: ג וַיִּקְחוּ מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה אֶת כָּל הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר הֵבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַלְאכַת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהֵם הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נִדְבָה בַּבֶּקֶר בַּבֶּקֶר: ד וַיָּבֵאוּ כָּל הַחֲכָמִים הָעֹשִׂים אֶת כָּל מַלְאכַת הַקֹּדֶשׁ אִישׁ אִישׁ מִמְּלֶאכְתּוֹ אֲשֶׁר הֵמָּה עֹשִׂים: ה וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר מִרְבִּים הָעָם לְהֵבִיא מִדִּי הָעֲבֹדָה לְמַלְאכָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ:

(שמות לו,ג-ה) (כנ"ל)

י"ד תשרי: ו וַיֵּצֵאוּ מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּמִחְנֶה לֵאמֹר אִישׁ וְאִשְׁהוֹ אֵל יַעֲשׂוּ עוֹד מַלְאכָה לְתִרְוַמַת הַקֹּדֶשׁ וַיְכַלֵּא הָעָם מִהֵבִיא: ז וְהַמְּלָאכָה הָיְתָה דָּיִם לְכָל הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ וְהוֹתֵר:

(שמות לו,ו-ז) (כנ"ל)

ט"ו תשרי: כד וַיִּמְלְאוּ יִמְיָהּ לָלֶדֶת וְהָיָה תוֹמָם בְּבִטְנָהּ: כה וַיֵּצֵא הָרֹאשׁוֹן אֶדְמוֹנִי כְּלוֹ פֶּאֶדְרֶת שְׁעָר וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ עֲשׂוֹ: כו וְאַחֲרָיו כֵּן יָצָא אַחֲרָיו וַיִּדּוּ אֶחָד בְּעֶקֶב עֲשׂוֹ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיִּצְחָק בֶּן שְׁשִׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אֹתָם:

(בראשית כה,כד-כו) (ע"פ בני יששכר, מאמרי חודש כסלו טבת, מאמר א,א)

מר"ן בן איש חי – פרשת האזינו שנה ראשונה.

א. צריך לישב באויר סוכה, והישן תחת המטה אם יש מגג המטה עד לארץ עשרה טפחים לא יצא ידי חובתו, וצריך ליזהר שלא ישן תחת שלחן שגבוה עשרה טפחים:

ב. יזהר לעשות הדפנות קודם הסכך ואם להפך פסולה, ויזהר שלא יניח דבר המקבל טומאה בסכך, ולכן העצים של הסכך לא יהיה בהם בית קיבול דאז מקבלים טומאה, ומחמת כן יזהר גם כן שלא יניח עצים של המטה בסכך מפני שהם מקבלים טומאה, והפירות הם מקבלים טומאה ולכן לא יתלה רמונים וכיוצא בסכך, אלא רק בפחות מארבעה טפחים ביניהם לבין הסכך, דאז אף על פי שהם מקבלים טומאה כיון דהוא תולה אותם לנוי בטלי לגבי סכך ולא מפסיל משום סכך פסול אבל אם יש ארבעה טפחים לא בטלי לגבי סכך והוי פירות אלו סכך פסול, ואף על גב דאין רחבים ארבעה טפחים גזרינן אטו רחבים ארבעה, מיהו במנורה דאיכא חשש דליקה אם יתלנה בפחות מן ארבעה טפחים מותר לתלותה שיעור ארבעה טפחים או יותר דחשיב זה כדיעבד, אך יזהר שלא ישן תחתיה:

ג. לא יאכל בערב סוכות מחצות ואילך, כדי שיאכל בלילה לתאבון כי האכילה בלילה הראשונה דאורייתא וכאשר נבאר בעזרת השם, והא דסגי בערב פסח משעה עשירית וכאן צריך להזהר מחצות, היינו כי בליל פסח אוכלים המצה אחר קריאת ההגדה ששוהין זמן הרבה ואם יזהר משעה עשירית יש זמן הרבה עד שיגיע אכילת מצה, מה שאין כן בסוכות הוא אוכל מיד כשתחשך לכך צריך להזהר למנוע האכילה מחצות וכנזכר באחרונים:

ד. יקדש אחר שיהיה לילה ודאי, ובליל ראשון יברך "לישב בסוכה" ואחר כך "שהחיינו", כי ברכת "שהחיינו" קאי על הסוכה ועל קדוש יום טוב, אבל בליל שני יברך "שהחיינו" ואחר כך "לישב בסוכה":

ה. בכל עת שיש קדוש יברך "לישב בסוכה" אחר ברכת קדוש ובעת שלא יש קדוש יש נוהגין לברך "לישב בסוכה" קודם ברכת "המוציא" אחר ברכת "על נטילת ידיים"; ויש נוהגין לברך "לישב בסוכה" אחר ברכת "המוציא" קודם שיאכל ואין חשבו הפסק דהוי כ"גביל לתור", ואנחנו בביתנו מזמן עטרת ראשנו הרב הגאון מו"ר זקני רבינו משה חיים ז"ל מנהגינו לברך "לישב בסוכה" קודם ברכת "המוציא" וכן עיקר, ובכל פעם שמברך "לישב בסוכה" יברך מעומד ואחר כך ישב וכנזכר באחרונים. ואם שכח ולא בירך קודם אכילה יברך כל זמן שלא סיים אכילתו, ואם הוא מסופק אם בירך או לאו לא יברך ואם ירצה לברך ברכת המזון כדי שיטול ידיו ויברך "לישב בסוכה" ויאכל הרשות בידו, ואין בזה חשש גורם ברכה שאינה צריכה:

ו. בליל ראשון ובליל שני לדידן דיתבי בחוץ לארץ צריך לכון באכילתו בכזית ראשון שהוא חיוב דאורייתא כמו כזית מצה בליל פסח, וטוב שיפרש דבר זה בפיו כשאומר "לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה" קודם אכילה, וצריך לאכול יותר מכביצה פת לכולי עלמא:

ז. בכל לילה קודם שיכנס לסוכה יאמר "לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה וכו' כמו שצונו ה' אלהינו על ידי משה רבינו עליו השלום" בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכות למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים" (ויקרא כג, מב), שגם לפי דעת הפוסקים הפשטנים יש חיוב לפרש פסוק זה כולו בפיו במצוה זו, ויזהר ללמוד משנה מסכת סוכה בכל לילה בכל ימות החג בתוך הסוכה, והמבדיל בביתו יבדיל בסוכה:

ח. לא יברך לישב בסוכה אלא בפת גמור, אבל בפת הבאה בכסנין שברכתו "מזונות" לא יברך משום ספק ברכות להקל, ובכל עת שיברך "לישב בסוכה" יכוין לפטור בברכה זו ישיבתו ואכילתו ושינתו עד זמן אכילת פת השנית אחר זו, ואף על פי דמן הדין מותר לאכול אכילת עראי חוץ לסוכה, עם כל זה המחמיר שלא לשתות אפילו מים חוץ לסוכה תבא עליו ברכה,

אבל שינה אפילו שינת עראי אסור לישן חוץ לסוכה, ליכך אם רואה אדם חבירו בבית הכנסת מתנמנם בעת קריאת ספר תורה וכיוצא צריך לעורר אותו:

ט. בכל לילה ישלח קערה תבשיל לאיזה עני, והוא חלק שבעה אושפיזין קדישין, והסוכה היא צילא דמהימנותא זכר לענני כבוד לכן לא ינהוג בה שחוק וקלות ראש, גם לא יכניס קדרות וקערות גדולות של תבשיל שדרכם להניחם בבית התבשיל, וכן לא יניח בה כד הגדול של המים, והנר אחר שכבה יסירו מן הסוכה ולא ישאר שם אחר שכבה וכנזכר בלבוש, גם לא ירחץ בתוך הסוכה כלים ואפילו כלי אחד בלבד וכנזכר באחרונים, מיהו כלי קטן ביותר ששותין בו קהו"א (קפה) אם הוא לבדו- לית לן בה, ועביט מ'י רגלים לא יכניס לסוכה אף על פי שדרכו בשאר ימות השנה להכניסו בחדר שהוא ישן בו, מיהו תשמיש המטה מותר בסוכה:

מאורות המגילה – מסכת מגילה דף ל"א ע"ב.

אומרת הגמרא א"ר אמי אלמלא עסקי הקורבנות שעליהם מוסב ענין המעמדות שזה הזמן שאותה קבוצה בעם ישראל שעכשיו זה התורנות שלהם, שהם צמים כל השבוע ובכל יום ויום הם קוראים במעשה בראשית כפי שהגמרא תבאר בהמשך. **לא נתקיימו שמים וארץ** שללא כפרת הקורבנות היו ישראל כלים בחטאם, ואין טעם לקיום שמים וארץ ללא ישראל, **שנאמר** (ירמיהו לג, כה) **אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי וכתוב** בברית בין הבתרים שכתה ה' עם אברהם אבינו (בראשית טו, ב) **ויאמר ה' אלהים במה אדע כי אירשנה** ופירוש הפסוק הוא: **אמר אברהם לפני הקב"ה רבש"ע שמא ח"ו ישראל חוטאים לפניך ואתה עושה להם כדור המבול** שהתחייבו כליה וכדור הפלגה שהתפזרו בעולם **אמר לו** בורא עולם לאברהם **לאו** לא אכלה אותם אפילו אם יחטאו אלא אכפר על עוונותיהם **אמר לפני רבש"ע במה אדע?** כלומר אמור לי איזה דבר אוכל ללמדם שיכפר על עוונותיהם עדי שלא יתחייבו כליה. **אמר לו** בורא עולם לאברהם **קחה לי עגלה משולשת וגו'** כלומר הקורבנות יכפרו עליהם. למעשה ניתן לפרש את הפסוק בירמיה שללא הקורבנות לא יתקיימו שמים וארץ, ומכיוון שאנשי המעמדות מתעסקים בהקברת הקובנות, ראוי שיקראו בפרשת בריאת שמים וארץ.

אילן החיים – פירוש הסולם על הזוהר הקדוש, פרשת האזינו (דפו"ד דף רפ"ו ע"א).

מאמר האזינו השמים

מאמר האזינו השמים – שמעו שמים
(ו) האזינו השמים ואדברו: ר' חייא אמר, אשרי חלקו של משה יותר מכל נביאי העולם. בוא וראה, כתוב, שמעו שמים והאזינו ארץ כי ה' דבר. **שמעו שמים**, הנה ישעיה שהיה יותר רחוק מן המלך, כתוב, שמעו שמים. משה שהיה יותר קרוב למלך, כתוב האזינו השמים.
(ז) **תאנא כהאי זמנא וכו'**: למדנו באותה שעה שאמר ישעיה, **שמעו שמים והאזינו ארץ**, כמה בעלי דין נודמנו לשבור ראשו, יצא קול ואמר, מי הוא זה שרוצה להרעיש עולמות. עד שפתח ואמר לא אני ולא שלי אלא כי ה' דבר, ולא אני, במשה מה כתוב, האזינו השמים ואדברה, אני ולא אחר. ואדבר, בלא פחד. ותשמע הארץ אמרי פי, ולא מאחר. אשרי חלקו, איך אבא באותיות חקוקות דר' אלעזר, אמר, האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ כאן נרמז שם הקדוש העליון. דהיינו ה' שבהאזינו, ה' שבהשמים, ו' של ואדברה, ה' שבהאזינו.
(ח) **ר' יוסי אמר וכו'**: רי"א. עוד מה בין משה לישעיהו. משה אמר **האזינו השמים** עם ה' הדיעה, השמים, היינו השמים העליונים אלו הנודעים, הנקראים שמו של הקב"ה ותשמע הארץ, היינו ארץ העליונה, אותה

עבר, שכתוב, וימת שם משה עבד ה'. בקשתיהו ולא מצאתיהו. שכתוב, ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. קראתיו ולא ענני, שלא היה דור כדורו של משה. שהקב"ה שמע לקולם, ועשה להם נסים וחוקים, כמו שעשה על ידיו. (ד) **ר' יצחק אמר וכו'**: רי"א. קמתי אני לפתוח לדודי זה הקב"ה בימיו של משה, שכל ימיו לא רצה שמלאך ושלית ינהג עמו. שכתוב, אם אין פניך הולכים וגוי, אשרי חלקו של משה, שהקב"ה הסכים לרצונו ודודי חמק עבר. היינו בימיו של יהושע, שכתוב, לא כי אני שר צבא ה'.
(ה) **ת"ח משה הוה וכו'**: בוא וראה, משה היה שומע את קול הקדוש של מלך העליון ולא נודעו, וכל שכן מלאך, שלא רצה לקבלו. אחר שמת מה כתוב, ויאמר לא כי אני שר צבא ה'. וכתוב ויפול יהושע אל פניו ארצה. עתה באתי, בימיו של משה רבך באתי, ולא קבלו אותי. בה בשעה, ידעו ישראל שבחו של משה. בעת ההיא בקשו ישראל את הקב"ה ולא נודמן להם כן, כבימיו של משה. ז"ש, בקשתיהו ולא מצאתיהו וגו'.

(א) האזינו השמים ואדברו וגו': ר' יהודה פתח, פתחתי אני לדודי, ודודי חמק עבר וגו'. בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני. מה כתוב למעלה אני ישנה ולבני ער וגו'. **אני ישנה**, אמרה כנסת ישראל **אני ישנה**, ממצות התורה בזמן שהלכתי במדבר. ולבני ער, וגו', להביאם לארץ לעשות להם חוקים, כי כל מצות התורה נמצאות בארץ. קול דודי דופק, זה משה, שהוכיח את ישראל בכמה ויכוחים בכמה מריבות. שכתוב אלה הדברים וגו', ממרים הייתם וגו'. ובחרב הקצפתם וגו'. ז"ש, דופק. (דפו"ד רפ"ו ע"א)

(ב) **ועכ"ל רמשה אוכח וכו'**: ועם כל זה, שמשח הוכיח לישראל, כל דבריו באהבה היו, שכתוב, כי עם קדוש אתה לה' אלקיך ובך בחר ה' אלקיך להיות לו לעם וגו', בנים אתם לה' אלקיכם. ואתם הדובקים בה'. ועל כן, ושמעת בקול ה' אלקיך, כי מאהבת ה' אתכם, ז"ש, פתחי לי אחותי רעיתי, בלשון חיבה.

(ג) מה כתיב קמתי וגו': מה כתוב, קמתי אני לפתוח לדודי. אמרו ישראל, בעוד שהיינו מוכנים ליכנס לארץ ולקבל מצות התורה על ידי משה, מה כתוב, ודודי חמק

"אביעה חידות מני קדם" חידון לפרשת "החדש השביעי" (נחמיה ז-יא) על פי ספרו של הבח"ה דוד צברדלינג.

ד. את מה העם שובעים

ולכן כולם בוכים

ה. מה קדש לאלהים

וזרות ה' היא מעולם

ו. מה העם עשו

לאזור שאמון ענו

א. כמו מה העם נאספו

ולהביא את התורה, לעזרא אמרו

ב. מה כל העם עושים

כשישובעים את דברי האלהים

ג. איזו שמוזה עשו

כי הבינו מה שלקחם אמרו

אליהו

ה'תשפ"א, תשפ"ב, תשפ"ג, תשפ"ד, תשפ"ה, תשפ"ו, תשפ"ז, תשפ"ח, תשפ"ט, תשפ"י

פתרונות ניתן לשלוח לכתובת: or.david.way@gmail.com

שבת שלום